Valtuustoaloite kulttuurihyvinvointisuunnitelmasta

Kulttuurin ja taiteen merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaalisen osallisuuden vahvistamisessa tunnetaan nykyään hyvin. Silti Pohjanmaan hyvinvointialue kuuluu siihen valitettavaan vähemmistöön hyvinvointialueista, joilla ei ole kulttuurihyvinvoinninsuunnitelmaa. Edes mainintaa kulttuurihyvinvointitoiminnasta ei löydy hyvinvointikertomuksesta tai -suunnitelmasta. **Esitän, että Pohjanmaan hyvinvointialueelle luodaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma.**

Näyttö kulttuuriin ja taiteeseen osallistumisen vaikutuksista terveyteen ja hyvinvointiin on laajaa ja monialaista. Maailman terveysjärjestön (WHO) yli 3000 yksittäistä tutkimusta käsittävä katsaus osoittaa, että osallistuminen kulttuuriin ja taiteeseen voi auttaa ehkäisemään sairastumista, edistämään kokonaisterveyttä ja jopa tukemaan erilaisten sairauksien hallintaa ja hoitoa koko elinkaaren ajan.

Valtioneuvoston kulttuuripoliittisessa selonteossa (2024) tunnistetaan kulttuurihyvinvoinnin merkitys erityisesti terveyden edistämisen, ennaltaehkäisyn ja osallisuuden näkökulmasta. Erityisen onnistuneina esimerkkeinä nostetaan nuorten syrjäytymisen ja mielenterveysongelmien ehkäisy. Kysymyksiä, joihin kaivataan kipeästi ratkaisuja myös Pohjanmaalla. Toimiviksi käytännöiksi on tunnistettu mm. etsivä kulttuurityö, elintapaohjaus ja taideterapiat.

Yhteiset taidetyöpajat, näyttelyt, ryhmätoiminta ja tapahtumat vahvistavat sosiaalisia siteitä, tarjoavat vertaistukea ja auttavat ehkäisemään yksinäisyyttä. Yhteisöllisyys on keskeinen osa kokonaisvaltaista hyvinvointia, sillä se lisää osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, mikä puolestaan on tunnistettu edistävän niin henkistä kuin fyysistä terveyttä.

Edellä esitetyn perusteella ei ole ihme, että myös eduskunnan sivistysvaliokunta on korostanut moniammatillisen kulttuurihyvinvoinnin osaamisen juurruttamista osaksi kaikkien hyvinvointialueiden toimintaa, painopisteenä syrjäytymisen ehkäisy.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on painottaa vahvasti ennaltaehkäisyä. Siihen kuuluu oleellisesti elintapaohjaus. Halu auttaa ihmisiä tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä muutoksia omassa arjessaan. Sosiaali- ja terveysministeriö on luonut elintapaohjauksen koordinoinnin ja seurannan avuksi tarkistuslistan. Listaan on koottu “elintapaohjauksen näkökulmasta keskeisiä asioita, joiden olisi tärkeää toteutua hyvinvointialueiden toiminnassa”. Mukana ovat selkeät askeleet kulttuurihyvinvoinnin systemaattiseen edistämiseen, yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.

Vaasassa 8.6.2026

Lotta Alhonnoro, vihreät